

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Θέμα: Η μουσική των άλλων

Θέμα εργασίας: Ρέγκε: Μία μουσική – Μία ιδεολογία

Εργασία για το μάθημα: Μουσικοί πολιτισμοί

Ονοματεπώνυμο: Ανδρονίκη Αλίκη Βακωνάκη

Αριθμός Μητρώου: M2011005

Διδάσκων: Δημήτρης Γιαννέλος

Ημερομηνία: 1/2/2017

Σύντομος πρόλογος:

Η εργασία, αυτή περιέχει στοιχεία και πληροφορίες για την χώρα της Τζαμάικα, για μια πτυχή της μουσική της, την Reggae αλλά και πληροφορίες για την ιδεολογία του Ρασταφαριανισμού και την επιρροή που έχει ασκήσει αλλά και που έχει ασκηθεί σε εκείνη από αυτόν.

Δημιουργήθηκε με σκοπό να καταρρηφθούν κάποια στερεότυπα και προκαταλήψεις οι οποίες υπάρχουν απέναντι σε πολλούς πολιτισμούς και ιδεολογίες καθώς και στα είδη της μουσικής που αυτοί περιλαμβάνουν.

Πιστεύοντας ότι είναι πολύ σημαντικό για έναν μουσικό να μπορεί να αποδέχεται, μην μπορώντας κάποιες φορές να κατανοήσει πλήρως, την μουσική, τις παραδόσεις και τα πιστεύω των διαφόρων πολιτισμών, θέλησα να προβάλλω τον πολιτισμό της συγκεκριμένης χώρας όσο πιο εμπειριστατωμένα μπορώ.

Μετά το 1970 όπου η Reggae ξέφυγε από τα σύνορα της Τζαμάικα και διείσδυσε στον δυτικό πολιτισμό, αλλιώθηκε, όπως και πολλά άλλα είδη, οδηγώντας έτσι στην παραποίηση της ιδεολογίας που κρύβει και κατά συνέπεια στην αρνητική προδιάθεση απέναντι στους υποστηρικτές της.

Επέλεξα αυτόν τον πολιτισμό και αυτό το είδος γιατί παρουσιάζει μία άγνωστη σε εμάς πτυχή της κοινωνίας καθώς θέλοντας να μάθω και τον λόγο τον οποίο αυτή η μουσική έχει αντέξει στο πέρασμα του χρόνου. Όπως αναφέρει και ο Bob Marley: « Η μουσική μου θα ζει για πάντα».

Παρακάτω παρουσιάζεται όχι μόνο μια διαφορετική οπτική γωνία αυτής της μουσικής, αλλά και μία διαφορετική προσέγγιση της ζωής.

Εισαγωγή:

Λίγα λόγια για την χώρα και για την ιστορία της:

Η Τζαμάικα είναι ένα νησί όπου είναι αυτόνομο έθνος και βρίσκεται στην θάλασσα της Καραϊβικής. Η έκταση της είναι 10.990 km² θέτοντας το, το τρίτο μεγαλύτερο νησί των Μεγάλων Αντιλών και το τέταρτο σε όλη την Καραϊβική. Κατοικείται από τους γηγενείς Αραγουάκ και Ταϊνό και βρίσκεται κάτω από τους Ισπανικούς νόμους μετά την άφιξη του Χριστόφορου Κολόμβου το 1494. Ο πληθυσμός του νησιού φτάνει τους 2.800.000 κατοίκους και είναι η τρίτη πιο πυκνοκατοικημένη αγγλόφωνη χώρα της Αμερικής και η τέταρτη της Καραϊβικής. Η Τζαμάικα ανήκει στην κοινοπολιτεία των Εθνών με την βασίλισσα Ελισάβετ την δεύτερη ως μονάρχη και κεφαλή του Έθνους. Η ίδια ορίζει έναν εκπρόσωπο στην χώρα και γενικό κυβερνήτη. Ο Άντρεου Χόλνες υπηρετεί σαν επικεφαλής της κυβέρνησης και σαν πρωθυπουργός της Τζαμάικα από τον Μάρτιο του 2016.

Στο νησί υπήρξαν δύο κύματα μετανάστευσης. Το πρώτο το δέχεται το 600πχ από τους "Redware" όπως τους αποκαλούμε. Το μονό που γνωρίζουμε γι αυτούς τους ανθρώπους είναι ότι κατασκεύαζαν κόκκινα κεραμικά τα οποία άφησαν και πίσω τους μετά από την αποχώρηση τους από το νησί. Γύρω στο 800μχ ακολουθούν και οι Αραγουάκ ή Αραουάν οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στο νησί, η οικονομία των οποίων στηριζόταν στο ψάρεμα και στην παραγωγή καλαμποκιού και κασάβας.

Το 1494μχ ο Χριστόφορος Κολόμβος κατευθύνεται προς το νησί μαζί με σκλάβους από την Αφρική, όπου και ναυαγεί για ένα χρόνο το 1503-04. Το 1509 ο πρώτος Ισπανικός οικισμός του νησιού, που βρισκόταν δυτικά του κόλπου της Αγίας Άννας ιδρύεται ενώ εγκαταλείπεται το 1524 επειδή η θέση του θεωρήθηκε ανθυγιεινή. Έτσι η πρωτεύουσα μεταφέρεται στο Βίγλα δε λα Βέγκα το 1534, γνωστή σήμερα και ως Σπάνις Τάουν και παρέμεινε εκεί καθ όλη την διάρκεια της Ισπανικής και της Βρετανικής κυριαρχίας.

Το 1872 η πρωτεύουσα μεταφέρεται στο Κίνγκστον όπου παραμένει μέχρι και σήμερα.

Το 1655 Άγγλοι στρατιώτες καταφθάνουν στο Σπάνις Τάουν και το καταλαμβάνουν, παρά τις προσπάθειες των Ισπανών με τις μάχες του Ocho Rios (1657) και του Rio

Nuevo (1658). Έτσι το νησί παραμένει στα Βρετανικά χέρια και το 1670 περιήλθε στις Αγγλικές κτήσεις ως Τζαμάικα και τις 6 Αυγούστου του 1962 μετά την παραχώρηση της ανεξαρτησίας της από την Αγγλία (1944), ανακηρύσσεται ανεξάρτητη χώρα.

Επίσημη ονομασία: Τζαμάικα

Πρωτεύουσα: Κίνγκστον

Πολίτευμα: Βασιλευόμενη

Κοινοβουλευτική Δημοκρατία

Έκταση: 10.991 km²

Πληθυσμός: 2.723.246

Νόμισμα: Δολάριο Τζαμάικας

Γλώσσα: Αγγλική και Τζαμαϊκική κρεόλ

Ακαθάριστο εθνικό προϊόν: 510.638.297,87 €

Εισόδημα κατά κεφαλή: 297,71 €

Ιστορία της μουσικής της Τζαμάικα:

Η μουσική ιστορία της Τζαμάικα τα τελευταία εκατό χρόνια περιλαμβάνει πολλά είδη πέρα της παραδοσιακής μουσικής, τα οποία αυξήθηκαν ραγδαία μετά την ανεξαρτητοποίηση της Τζαμάικα, όπως η Mento, η Dub, η Reggae αλλά και άλλα παρεμφερή είδη.

Τα μουσικά είδη της Τζαμάικα επιγραμματικά είναι:

1. Η παραδοσιακή μουσική (Folk Music)
2. Mento
3. Ska
4. Sound System
5. Dub Poetry
6. Dub
7. Toasting
8. Rocksteady
9. Reggae
10. Roots Reggae
11. Dancehall
12. Lovers Rock
13. Ragga
14. Reggae Fusion
15. Reggaeton

Αναλυτικότερα:

Παραδοσιακή μουσική: Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε στο μουσικό είδος το οποίο αναπτύχθηκε και πριν τον 19ο αιώνα στη Τζαμάικα, το οποίο ήταν εξαιρετικά διαδεδομένο στο λαό και τις περισσότερες φορές συνδεόταν με παραδοσιακό τραγούδι και χορό. Εμπεριέχει διάφορα μουσικά στοιχεία παρμένα από τα γειτονικά νησιά της Καραϊβικής Τρινιντάντ και Τομπάγκο, συσχετίζοντας την με τις μουσικές Καλύψω και Σόκα.

Το δεύτερο κύμα παραδοσιακής μουσικής έρχεται τον 20ο αιώνα το οποίο είναι ένα συνονθύλευμα όλων των ειδών που ακολούθησαν στο μέλλον. Τα δύο αυτά είδη μοιραζόταν κοινά ρυθμικά μοτίβα αλλά και εκτελεστές.

Mento: Η μουσική Mento είναι ένα από τα σημαντικότερα είδη μουσικής της Τζαμάικα και έχει μία πολύ μεγάλη και ενδιαφέρουσα ιστορία. Η Mento συνέβαλε στην δημιουργία πολλών ειδών όπως η Ska και η Reggae, αλλά παρόλα αυτά παραμένει σχετικά άγνωστη από το παγκόσμιο κοινό. Ξεκίνησε κατά τον 19ο αιώνα στην Τζαμάικα και ήταν η συγχώνευση αφρικανικών και ευρωπαϊκών μουσικών παραδόσεων και ακουσμάτων. Οι πρώτες καταγραφές της ιστορίας της Mento ξεκινάνε από το 1920 έως το 1940 με μία σειρά από τραγούδια όπου οι καλλιτέχνες της Καραϊβικής τα είχαν διατηρήσει περνώντας τα από γενιά σε γενιά.

Ska: Η Ska αναπτύχθηκε στην Τζαμάικα στα τέλη της δεκαετίας του 50'. Προϋπήρξε της Rocksteady και της Reggae και συνδυάζει μουσικά χαρακτηριστικά της Mento και της Καλύψω με στοιχεία από την Αμερικανική Jazz και ρυθμό από Blues. Χαρακτηριστικό σε αυτό το είδος είναι το ρυθμικό μπάσο στο οποίο το ισχυρό ηχούσε στην άρση του μέτρου. Η Ska στις αρχές του 1960 μετατρέπεται στο κυρίαρχο είδος της Τζαμαϊκανής μουσικής και διαδόθηκε σταδιακά μέχρι την Μεγάλη Βρετανία.

Μουσικά χαρακτηρίζεται από το ισχυρό μέρος του μέτρου στην άρση και το ρυθμικό

μοτίβο να παραμένει σταθερά είτε σε δίσημο είτε σε τετράσημο ρυθμό με την κιθάρα να παίζει στον δεύτερο, τρίτο και τέταρτο παλμό. Συνήθως ένα μουσικό σύνολο της Ska περιλαμβάνει ηλεκτρικό μπάσο και κιθάρα, κρουστά, πλήκτρα και πνευστά, από τα οποία τα πιο συνηθισμένα είναι το σαξόφωνο και η τρομπέτα.

Sound system: Η Sound system είναι η μουσική η οποία παίζεται από ραδιοφωνικούς παραγωγούς και ράπερ οι οποίοι παίζουν διαφορετικά είδη μουσικής όπως για παράδειγμα τη Ska, Rocksteady και τη Reggae. Είναι πολύ σημαντικό μέρος της μουσικής της Τζαμάικα αλλά και της ιστορίας. Το συγκεκριμένο είδος μουσικής άρχισε να γίνεται λαοφιλές το 1950, ειδικότερα σε περιοχές γκέτο της πρωτεύουσας. Η μουσική αυτή δημιουργείται από τους Dj χρησιμοποιώντας κονσόλες και τεράστια ηχεία στα πάρτι του δρόμου καθώς η λίστα των κομματιών μπορεί να ξεκινάει με Αμερικανικούς ρυθμούς και Blues συνεχίζοντας με παραδοσιακή μουσική.

Dub poetry: Η Dub poetry είναι μια φόρμα της δυτικής Ινδικής ποίησης η οποία είναι η μετεξέλιξη της Dub μουσικής. Απαγγέλλεται πάνω σε μουσικούς ρυθμούς της Reggae και δημιουργήθηκε στην Τζαμάικα το 1970. Ο ποιητής της Dub έχει ήδη προετοιμάσει την απαγγελία του πριν κάθε παρουσίαση και την εμφανίζει με μουσικές συνθέσεις οι οποίες έχουν γραφτεί ειδικά για το κάθε ποίημα.

Dub: Η Dub είναι ένα είδος μουσικής το οποίο ξεκίνησε σαν τελείως ανεξάρτητο είδος από την Reggae μουσική, παρόλα αυτά θεωρείται υπό -είδος της. Αποτελείται από οργανικές διασκευές από ήδη υπάρχοντα ηχογραφημένα κομμάτια και επιτυγχάνεται από αναμόρφωση των ηχητικών εγγράφων. Είναι κατά κύριο λόγο ορχηστρικό είδος και υποστηρίζεται από ενισχυμένα κρουστά και μπάσο και κάποιες φορές το συναντάμε με διάφορα εφέ όπως. Έχει επηρεάσει πολλά είδη της παγκόσμιας μουσικής όπως την Rock, Pop, Hip Hop, Disco και House Techno.

Toasting: Η toasting μία λυρική απαγγελία η οποία μπορεί να συνδυαστεί με άλλα είδη μουσικής όπως η Dancehall. Εδραιώθηκε στην Τζαμαϊκινή κουλτούρα στα τέλη του 1960 και χρησιμοποιείται με ποικίλους τρόπους είτε προσθέτοντας για παράδειγμα ρυθμούς κρουστών για μουσική υπόκρουση είτε συνδυάζοντάς την με άλλα μουσικά είδη όπως τη Ska, Reggae, Dancehall και Dub.

Rocksteady: Αυτό το είδος εμφανίζεται στην Τζαμάικα το 1966 και είναι ο διάδοχος της Ska και ο πρόδρομος της Reggae. Χρησιμοποιεί μουσικά μοτίβα και ρυθμούς από άλλα Αφρικανικά και Αμερικανικά μουσικά είδη. Χαρακτηριστικά της Rocksteady είναι ο εκτός ρυθμού παλμός, οι κοφτές συγχορδίες από την κιθάρα και οι άρσεις των μέτρων που ακούγονται από το πιάνο.¹

Roots Reggae: Η Roots Reggae είναι υπό -είδος της Reggae το οποίο μέσω των στοίχων του μιλάει για την καθημερινή ζωή και την έμπνευση των καλλιτεχνών καθώς και για την πνευματική πλευρά του Ρασταφαριανισμού. Η μουσική αυτή είναι εμπνευσμένη, όπως η Reggae, από τα δεινά των ανθρώπων που ζουν στο γκέτο. Τα θέματα με τα οποία καταπιάνεται είναι η θρησκεία, τα κοινωνικά προβλήματα, η αντίσταση κατά της κυβέρνησης και η επιστροφή στην Αφρική.

Dancehall: Ξεκίνησε να εμφανίζεται στα τέλη του 1970 και επηρέασε πολλά είδη μουσικής παγκοσμίως. Έχει αλλάξει την μουσική και έχει ενώσει πολλούς μουσικούς καλλιτέχνες του είδους σε συνεργασίες κάτι το οποίο έχει βοηθήσει στην μοναδικότητα του είδους αυτού.

Lovers Rock: Είναι ένα υπό - είδος της Reggae μουσικής το οποίο έχει πιο ρομαντικό ήχο και θέμα. Το είδος άρχισε να αναπτύσσεται στα τέλη της Rocksteady περιόδου και

¹ Το πρώτο κομμάτι που εισήγαγε το είδος ήταν το « hold me tight» το οποίο κυκλοφόρησε το 1968 από τον Johnny Nash.

στις αρχές της Reggae. Άρχισε να γίνεται λαοφιλές το 1980 και έφτασε το απόγειό του το 1986.²

Reggae Fusion: Η Reggae Fusion είναι ο συνδυασμός της Reggae και της Dancehall με άλλα ήδη υπάρχοντα είδη³. Ο όρος ξεκίνησε να γίνεται γνωστός από το 1970 και μετά, καθώς τότε διαχωρίζεται από το είδος της Reggae. Καθώς το είδος εξελισσόταν, όλο και περισσότεροι καλλιτέχνες το αγκάλιασαν και μέχρι και σήμερα υπάρχουν κομμάτια τα οποία παραμένουν διαχρονικά.⁴

Reggaeton: Η Reggaeton είναι ένα συνονθύλευμα από Λατινική και Καραϊβική μουσική και προέρχεται από την Reggae en Espanol από τον Παναμά. Η έκρηξη του είδους έγινε το 2004 στην Νότια Αμερική, Ευρώπη, Ασία και Αφρική. Το είδος αυτό έχει επηρεαστεί από την Dancehall, Soca, Salsa, Bomba, Λατινική hip – hop και Electronica.

Reggae: Η Reggae είναι ένα σύγχρονο μουσικό είδος το οποίο αναπτύχθηκε στο νησί στα τέλη της δεκαετίας του 1960, ενώ το 1970 άρχισε να διαδέχεται και στον δυτικό κόσμο και κυρίως στην Βρετανία, στις Ηνωμένες πολιτείες και στην Αφρική.

Η μουσική αυτού του είδους είναι βασισμένη στην Ska και σε πρώιμα στάδια της δημοφιλούς μουσικής της Τζαμάικα και πρόκειται για ένα μουσικό είδος το οποίο συνδέθηκε με την αποικιοκρατία, τις φυλετικές διακρίσεις και την αφρικανική ήπειρο. Τα κομμάτια εξυμνούν την διαφορετικότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία. Όπως αναφέρει η Μαγδαληνή Γκόκου σε άρθρο της «η ρέγκε μουσική υπήρξε η γενεσιουργός “ουσία” αρκετών άλλων μουσικών τάσεων, όπως το ηλεκτρονικό Dub ή το Χιπ – Χοπ»⁵

2 Το 1986 κυκλοφόρησε το «I wanna wake up with you» του καλλιτέχνη Boris Gardiner.

3 Τα είδη αυτά ήταν Pop, Rock, R&B και η Jazz και οι καλλιτέχνες οι οποίοι εισήγαγαν το είδος είναι οι Kardinal Offishall, Sean Kingston, Chux Starr και Heavy D.

4 Τα πιο γνωστά παγκοσμίως κομμάτια αυτά είναι τα Baby Boy, Get Busy, Make It Clap του καλλιτέχνη Sean Paul ο οποίος ήταν από τους πρώτους υποστηρικτές του είδους.

5 Μαγδαληνή Γκόκου, « Ρέγκε: η μουσική του Jah», στον ιστότοπο του <http://frapress.gr/2016/05/reggae/>, ημερομηνία προσπέλασης 15/7/2016

Η Ρέγκε πλέον είναι ένα είδος το οποίο έχει εξαπλωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο με πολλούς υποστηρικτές και πολλούς καλλιτέχνες να εξαπλώνουν τα μηνύματά και την ιδεολογία της στον Δυτικό κόσμο.

Οι σημαντικότερες μορφές αυτού του είδους θεωρούνται οι:

- Bob Marley
- Peter Tosh
- Alpha Blondy
- UB40
- Jimmy Cliff
- Black Uhuru
- Lee Scratch Perry
- Augustus Pablo και πολλοί άλλοι.

Τα σημαντικότερα γεγονότα που σημάδεψαν τον κόσμο της Reggae ήταν ο θάνατος του Bob Marley στις 5/11/1981 σε ηλικία 36 και η ανακήρυξη της μουσικής συλλογής των Wailers «Exodus» από το περιοδικό Time ως την σημαντικότερη συλλογή του 20ου αιώνα.

Λίγα λόγια για τον Bob Marley (Robert Nesta Marley): Ένας από τους κυριότερους καλλιτέχνες, αν όχι ο σημαντικότερος, του είδους της Reggae, τραγουδιστής, συνθέτης, κιθαρίστας ακτιβιστής και μεσσίας.

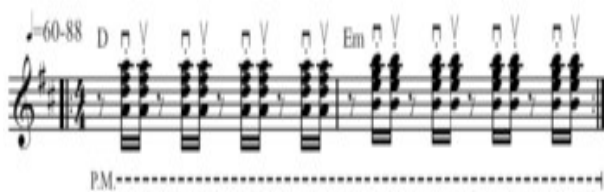
Γεννήθηκε το 1945 από μητέρα μαύρη και πατέρα λευκό, καθώς ανέφερε συχνά ότι πολλοί τον κορόιδευαν φωνάζοντας τον μιγά. Μετά τον θάνατο του πατέρα του μετακόμισε σε μία φτωχογειτονιά του Κίνγκστον και εκεί ξεκινάει την μουσική του καριέρα

Το 1963 ιδρύονται οι Wailers με πολλά κομμάτια τους όπως το « Get up, stand up» και το « I shot the sheriff» να κατακλύζουν την μουσική βιομηχανία και να φέρνουν την Reggae και τον Bob Marley στο προσκήνιο. Μετά την διάλυση τους ο τελευταίος συνέχισε την μουσική του καριέρα καθώς επεκτείνεται και στην προσπάθεια για την ελευθερία όντας πλέον Ρασταμάνος. Υιοθετεί τις συνήθειες και την εμφάνιση τους

καθώς και την νοοτροπία τους διαδίδοντας την μέσα από τα κομμάτια του. Έτσι γίνεται για τους Ρασταφάρι ο μεσσίας τους.

Ο Bob Marley μετά από μία σκληρή μάχη με τον καρκίνο τελικά πεθαίνει το 1981 αλλά όπως είχε προβλέψει και ο ίδιος η μουσική του συνέχισε να υπάρχει, για πάντα.

Χαρακτηριστικά της Reggae:

Αυτό το είδος περιέχει τετράσημα ρυθμικά μοτίβα που παίζονται από τα κρουστά και το ηλεκτρικό μπάσο με την κιθάρα να ακολουθεί στην άρση του

μέτρου καθώς στο σύνολο περιέχεται και μία ξύστρα.

Τα κομμάτια της Reggae είναι γραμμένα σε 4/4 για λόγους συμμετρικών μουσικών μοτίβων κάτι το οποίο δεν επιτυγχάνεται με άλλους ρυθμούς όπως τα 3/4. Από τα πιο έντονα αναγνωρίσιμα στοιχεία είναι ο εκκεντρικός ρυθμός στις χορδές και ο κοφτός ήχος που παίζεται με μια κιθάρα ή πιάνο (ή και τα δύο) στις άρσεις του μέτρου, που συχνά αναφέρεται ως Skank. Αυτό το ρυθμικό μοτίβο αναδεικνύει τον δεύτερο και τον τέταρτο χτύπο σε κάθε μέτρο ο οποίος συνδυάζεται με τρεις χτύπους στα τύμπανα και έτσι δημιουργείται ένα μοναδικό και χαρακτηριστικό άκουσμα.

Ο μεταλλικός ήχος (scraper) που προέρχεται από την κιθάρα στο τέλος του κάθε μέτρου θεωρείται η συνοδεία των συναισθηματικών κομματιών που εκφράζει την απόρριψη των πεποιθήσεων και της κουλτούρας των "Λευκών". Ένας άλλο χαρακτηριστικό εφέ που χρησιμοποιείτε είναι το Skengay, το οποίο ταυτίζεται με τον ήχο των πυροβολισμών που εξοστρακίζονται στους δρόμους του γκέτο στην πρωτεύουσα Κίνγκστον, εφόσον η ετοιμολογία του όρου αυτού προέρχεται από το skeng που σημαίνει "όπλο" ή "σουγιάς".

Έτσι η Reggae εκφράζει τους ήχους της ζωής μέσα στο γκέτο και τις καταπιεσμένες οικονομικά υποβαθμισμένες κοινωνικές τάξεις με συχνές αναφορές στην ανάγκη ισότητας και δικαιοσύνης. Όπως έχει αναφέρει και ο τραγουδιστής των Maytals,

Φρέντερικ Χίμπερτ όταν ρωτήθηκε τι σημαίνει για εκείνον ο όρος Reggae σχολιάζει χαρακτηριστικά: «Ρέγγε σημαίνει ότι προέρχεται από τον λαό, κάτι καθημερινό, από το γκέτο [...] σημαίνει φτώχεια, δείνα, Ρασταφάρι, οτιδήποτε από το γκέτο. Είναι η μουσική των επαναστατών, των ανθρώπων που δεν έχουν αυτό που επιθυμούν».

Στα μέσα της δεκαετίας του 60' η Reggae αποκτά πιο ενεργητικό ρυθμό εμπνευσμένη από την ανεξαρτητοποίηση της Τζαμάικα από τους Βρετανούς το 1962. Σημαντική η συνεισφορά του Μπομπ Μάρλεϊ στην παγκόσμια διάδοση της Reggae ως ηγέτης της μπάντας The Wailers. Θεωρείτε ένας από τους δημοφιλέστερους καλλιτέχνες του είδους παγκοσμίως, ωστόσο υπήρξαν και άλλοι μουσικοί οι οποίοι συνείσφεραν στην εξέλιξη του είδους με αποτέλεσμα την δημιουργία πολλών παραλλαγών του.

Η ιδεολογία πίσω από την Reggae:

Καθώς είναι απαραίτητο για να κατανοήσουμε ένα είδος μουσικής να γνωρίζουμε και την προέλευσή της αλλά και την ιδεολογία που κρύβεται πίσω από αυτήν θα πρέπει να αναφέρουμε και τον Ρασταφαριανισμό ο οποίος όχι μόνο επηρέασε τον τρόπο ζωής των ανθρώπων στην Τζαμάικα αλλά μεταδόθηκε μέσω της Reggae μουσικής και στον υπόλοιπο κόσμο.

Ρασταφαριανισμός:

Ο Ρασταφαριανισμός είναι ένα θρησκευτικό/ πολιτικό κίνημα όπου γεννήθηκε στην Τζαμάικα το 1930 και συνδυάζει στοιχεία προτεσταντισμού και μία παναφρικανική πολιτική συνείδηση. Ο πρώην αυτοκράτορας της Αιθιοπίας Χαϊλέ Σαλασιέ Α'⁶ θεωρείται μεσσίας και η ενσάρκωση του θεού Jah. Τα ιερά κείμενα περιέχονται στο Kebra Nagast και στη λεγόμενη « Βίβλο των μαύρων». Οι οπαδοί αυτού του κινήματος ονομαζόταν Ρασταφάρι από το όνομα που κατείχε ο Χαϊλέ Ταφάρι Μακόνεν πριν την

⁶ Χαϊλέ Σαλασιέ Α' (1892 -1975) «Η επίσημη επίσκεψη του Ρας Ταφάρι - Μακονέν, διαδόχου του θρόνου της Αβησσυνίας.»

Ιωάννης Φιλίστωρ, «ιστορικά θέματα», στον ιστότοπο του <http://www.istorikathemata.com/2015/07/300-19-21-1924.html>, ημερομηνία προσπέλασης 13/2/2017

ενθρόνιση του το οποίο ήταν Ρας Ταφάρι Μακόνεν. Στην Αμχαρική γλώσσα η λέξη Ras σημαίνει κεφαλή και είναι τίτλος του Δούκα ή του Βασιλιά.

Ο Ρασταφαριανισμός ξεκινάει από τον προφήτη Μάρκους Γκράβει ο οποίος προώθησε μία αφροκεντρική ιδεολογία και καλούσε σε επιστροφή των μαύρων στην προγονική γη της Επαγγελίας, την Αφρική. Ο τελευταίος άσκησε πολύ έντονη κριτική στην αποικιοκρατία και στα εγκλήματα που προκάλεσαν οι λευκοί εις βάρος των μαύρων. Επίσης η προφητεία του για την ενθρόνιση του πρώτου μαύρου βασιλιά στην Αφρική, η οποία θα ευνοούσε την επιστροφή των μαύρων, πραγματοποιήθηκε το 1930 όπου ο Ρας Ταφάρι Μακόνεν γίνεται αυτοκράτορας της Αιθιοπίας. Έτσι το θρησκευτικό κίνημα αποκτά θεό και μεσσία, ο οποίος θα οδηγούσε τους σκλάβους πίσω στην Αφρική, αλλά και παραδόσεις όπου σχετίζονται με τον τρόπο ζωής τους, τις διατροφικές συνήθειες, την κάνναβη και την μουσική τους την Reggae.

Οι Ρασταφάρι στην δύση είναι γνωστοί για τις κομμώσεις τους, για την μουσική τους και για την χρήση κάνναβης (ganja). Όμως ο Ρασταφαριανισμός για τους πιστούς και κάτι πολύ πιο βαθύ.

Τρόπος ζωής:

Διατροφικές συνήθειες:

Οι Ρασταφάρι κατά κύριο λόγο θεωρούνται χορτοφάγοι σύμφωνα με τις πεποιθήσεις της Δύσης, άποψη η οποία είναι αναληθής. Στην πραγματικότητα οι διατροφικές τους συνήθειες πηγάζουν από τον τρόπο που αντιλαμβάνονται την ζωή. Απορρίπτουν κάθε είδος τροφής που έχει υποστεί επεξεργασία αλλά και το κόκκινο κρέας καθώς πιστεύουν ότι θα σαπίσει μέσα στον οργανισμό τους.

Όσο και αν υπάρχουν κοινά στοιχεία με την χορτοφαγία, οι Ρασταφάρι ακολουθούν τα διδάγματα της βίβλου για τις διατροφικές συνήθειες του ιουδαϊσμού και το ψάρι είναι εγκεκριμένη τροφή του Ρασταφαριανισμού. Παρόλα αυτά η διατροφή ποικίλει ανάλογα με το άτομο το οποίο κατέχει βασική θέση στο ρεύμα.

Η ιερότητα του σώματος:

Το σώμα είναι ναός για τους Ρασταφάρι και η φροντίδα του οργανισμού έχει κεντρικό θρησκευτικό ρόλο. Γι αυτό πιστεύουν ότι τα μαλλιά τους πρέπει να μακρύνουν και να μην κοπούν από ψαλίδι κάτι το οποίο το θεωρούν μη φυσικό. Έτσι η κόμμωση που έχει καθιερωθεί είναι τα μακρυνά μαλλιά όπου αργότερα πλέκονται σε πλεξούδες τα dreadlocks όπου η έμπνευση τους προήλθε από τα εδάφια της βίβλου.

Πιστεύεται ότι αντιπροσωπεύουν την χαίτη του λιονταριού αλλά και τον Ιησού και την μεγαλοπρεπή του εμφάνιση. Για τους Ρασταφάρι συμβολίζουν την επανάσταση απέναντι στην Βαβυλώνα⁷. Το 1970 τα Dreadlocks επηρέασαν και την δύση με τους υποστηρικτές της Reggae να τα υιοθετούν. Τα τατουάζ κατά τις πεποιθήσεις τους αποτελούν και εκείνα βεβήλωση του σώματος του σώματος, έλλειψη σεβασμού προς αυτό και ότι αυτό αντιπροσωπεύει. Οι πιο σκληροπυρηνικοί Ρασταφάρι δεν καπνίζουν κάνναβη καθώς το κάπνισμα είναι βλαβερό για την υγεία.

Κάνναβης:

Η χρήση κάνναβης ή αλλιώς της Ganja όπως την ονομάζουν χρησιμοποιείται για θρησκευτικούς σκοπούς και αποτελεί μέρος των θρησκευτικών μυστηρίων τους. Έχει για εκείνους εξαιρετική σημασία αφού ξεκίνησε με τα πρώιμα στάδια του Ρασταφαριανισμού, αρχικά σαν μέσω κοινωνικής αντίδρασης καθώς ήταν απαγορευμένη ουσία, εξελίσσοντας την σταδιακά σε αναπόσπαστο κομμάτι των τελετών τους. Η χρήση της στηρίζεται σε εδάφια της παλαιάς διαθήκης και αναγνωρίζουν σε εκείνη μία αναζωογονητική δράση όσο και ευρύτερες θεραπευτικές ιδιότητες, καθώς παράλληλα ενισχύει την σοφία και την κατανόηση της φύσης του ανθρώπου. Αξίζει βέβαια να υπογραμμιστεί το γεγονός του ότι η χρήση της είναι προαιρετική αλλά και το ότι δεν έχει καν κεντρική θέση στην πίστη τους.

⁷ Με τον όρο Βαβυλώνα αναφέρονται σε κάθε πτυχή της κοινωνίας που θεωρούν εκφυλισμένη ή καταπιεστική.

David Buttermilk, «The roots of Babylon», στον ιστότοπο του

<https://debate.uwm.edu/dreadlibrary/dbardfield.html>, ημερομηνία προσπέλασης 13/2/2017

Ρασταφάρι:

Οι πιστοί δεν θέλουν να χαρακτηρίζονται ως Ρασταφάρι, καθώς πιστεύουν ότι οι καταλήξεις « ιαν» και « ισμός» είναι διεφθαρμένες καθώς έχουν καθιερωθεί από το βαβυλωνιακό σύστημα που καταπιέζει όλους τους ανθρώπους στον πλανήτη. Δεν θεωρούν τον Ρασταφαριανισμό θρησκεία ούτε τον δέχονται σαν όρο για το κίνημά τους το οποίο το θεωρούν φιλοσοφική παράδοση και ιδεολογία.

Η σημαία των Ρασταφάρι:

Τα χρώματα που απαρτίζουν την σημαία των Ρασταφάρι είναι τέσσερα: κόκκινο, κίτρινο, πράσινο και το μαύρο λιοντάρι. Τα τρία από αυτά, το πράσινο, το κόκκινο και το μαύρο προήλθαν από το κίνημα του δημιουργού του Ρασταφαριανισμού, Μάρκου Γκάρβεϊ. Αργότερα με την ανέγερση του Σελασιέ προστίθεται το κίτρινο.

Το κάθε χρώμα αντιπροσωπεύει και από μία ιδέα των Ρασταφάρι. Το κίτρινο αντιπροσωπεύει τον πλούτο της Αφρικής και το κόκκινο συμβολίζει το αίμα των μαρτύρων από το παρελθόν των Ρασταφάρι. Το μαύρο χρώμα αναφέρεται στο χρώμα του δέρματος των μαύρων και το πράσινο στην πλούτη της μητέρας φύσης.

Το λιοντάρι συμβολίζει την σύνδεση με τον Σελασιέ και έχει μοναδική σημασία για τους πιστούς καθώς υπονοεί την επιστροφή των μαύρων στην Αφρικανική γη.

Οι Ρασταφάρι για τους Ρασταφάρι:

Πολύ ενδιαφέρουσες είναι και οι απόψεις των πιστών για τον Ρασταφαριανισμό καθώς μέσα από το ντοκιμαντέρ του Dale Elliot « The livity of Rastafari »⁸ λένε τις προσωπικές τους εμπειρίες και απόψεις για αυτόν και την επιρροή που ασκεί και αυτός αλλά και η Reggae στην καθημερινότητά τους. Κάποιες από της πιο χαρακτηρίστηκες είναι αυτές του James Radix Martyr όπου χαρακτηριστικά αναφέρει: « Το να είσαι Ρασταμάνος σε κάνει καλύτερο άνθρωπο και σε παίρνει μακριά από τις αμαρτίες. Οπότε το να είσαι Ρασταμάνος είναι να είσαι η ζωή ».

8 Μτφ από: Dale Elliot, « The livity of Rastafari», στον ιστότοπο του <https://www.youtube.com/watch?v=OQ4VS42sOLQ>, ημερομηνία προσπέλασης 15/2/2017

Ο Zim Martyr, ο υιός του, όπου δεν πήγε σε δημόσιο σχολείο αλλά διδάχθηκε κατ'οίκον από τους γονείς του αναφέρει: « Μπορεί ένα παιδί να διδαχθεί πολλά πράγματα και εκτός τάξης ». Στην συνέχεια τη Erica Brown απαντώντας στην ερώτηση πως είναι να ζεις σαν Ρασταμάνος αναφέρει: « Νομίζουν ότι το να ζεις χωρίς τρεχούμενο νερό, τηλεόραση και νυχτερινή ζωή είναι βαρετό. Αλλά όταν καταλάβεις για πιο σκοπό το κάνεις δεν βαριέσαι πια. Έχει να κάνει με το να γνωρίσεις τον εαυτό σου και τον δημιουργό».

Τέλος ο Chad Hananiah εξηγεί ότι: « Το να ζεις στα βουνά, ανάμεσα σε καλούς ανθρώπους, οι οποίοι σε σέβονται, ζεις εκεί που ο Jah μας ζήτησε να ζούμε για το μεγάλο του σχέδιό ⁹».

9 Αναφερόμενος στην επιστροφή των μαύρων στην Αφρική.

Συμπέρασμα:

Προσωπικά θεωρώ πως η Reggae είναι ένα είδος μουσικής το οποίο μπορεί να αλλάξει τον κόσμο. Βλέποντας και διαβάζοντας για ανθρώπους και τρόπους ζωής κατά την διάρκεια της έρευνάς μου πάνω σε αυτό το είδος άλλαξε η οπτική μου απέναντι στον κόσμο και την μουσική. Με κατέπληξε ο τρόπος που αυτοί οι άνθρωποι μέσω της μουσικής τους διαδίδουν μια εικόνα για το πως θα έπρεπε να λειτουργεί ο κόσμος, με αγάπη και σεβασμό προς την διαφορετικότητα αλλά και προς την φύση, αλλά και ο τρόπος που προσπαθούν να χτυπήσουν το κατεστημένο μέσω της τέχνης τους.

Παρουσιάζουν έναν κόσμο όπου τα χρήματα και τα υλικά αγαθά δεν παίζουν πρωταρχικό ρόλο στην ζωή τους, αλλά σημαντική είναι η ελευθερία πέρα από κάθε τι υλικό, κακόβουλο και Βαβυλωνιακό.

Η μουσική τους έχει καταφέρει να αλλάξει την οπτική των πραγμάτων φέρνοντας στο προσκήνιο τα δεινά και την δυστυχία που προσφέρουν στον άνθρωπο η απληστία και η έλλειψη αγάπης και σεβασμού απέναντι στον συνάνθρωπο.

Όπως αναφέρει και ο πρωτεργάτης του είδους αυτού Bob Marley λίγο πριν αφήσει την τελευταία του πνοή σε έναν δημοσιογράφο ο οποίος τον ρώτησε: « Έχετε πολλά χρήματα και αγαθά; είστε πλούσιος; », εκείνος απαντάει: « Αυτά σε κάνουν πλούσιο; Δεν έχω τέτοιου είδους πλούτο. Ο πλούτος μου είναι η ζωή για πάντα».

Βιβλιογραφία:

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

- Carolyn J. Cooper, «Reggae», στον ιστότοπο του encyclopedia britannica <https://www.britannica.com/art/reggae>, ημερομηνία προσπέλασης: 17/2/2017
- Dale Elliot, « The livity of Rastafari», youtube <https://www.youtube.com/watch?v=OO4VS42sOLO>, ημερομηνία προσπέλασης 15/2/2017
- David J. Buisseret, Clinton V. Black, Patrick Bryan, James A. Ferguson, « Jamaica », encyclopedia britannica <https://www.britannica.com/place/Jamaica>, 17/2/2017
- David Buttermilk, « The Roots of Babylon.», Debate <https://debate.uvm.edu/dreadlibrary/dbardfield.html>, 17/2/2017
- Elizabeth A. McAlister, « Rastafari», encyclopedia britannica <https://www.britannica.com/topic/Rastafari>, 17/2/2017
- Henderson Darible, *Bob Marley Rasta Reggae*, α' εκδ. (Απόπειρα 1990)
- James D. Fearon, David D. Laitin, « Jamaica», Stanford <https://web.stanford.edu/group/ethnic/Random%20Narratives/JamaicaRN1.2.pdf>, 17/2/2017
- Jørgen Bennetzen and Kirsten Maegaard, « Reggae », Jstor https://www.jstor.org/stable/23505644?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=Reggae&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3Fwc%3Don%26acc%3Doff%26group%3Dnone%26Query%3DReggae%26fc%3Doff%26amp%3D%26amp%3D%26amp%3D%26amp%3D&seq=1#page_scan_tab_contents, 17/2/2017
- Luisita Lopez Torregrosa, « Μέρες και νύχτες στην Τζαμάικα », Καθημερινή <http://www.kathimerini.gr/859964/article/ta3idia/ston-kosmo/meres-kai-nyxtes-sthn-tzamaika>, 17/2/2017
- Megan Romer, « Dancehall Music 101 », About Entertainment <http://worldmusic.about.com/od/genres/p/dancehall.htm>, 17/2/2017

- Megan Romer, « Toasting », About Entertainment
<http://worldmusic.about.com/od/reggaeandskaglossary/g/Toasting.htm>, 17/2/2017
- Megan Romer, « Mento», About Entertainment
<http://worldmusic.about.com/od/genres/p/Mento.htm> , 17/2/2017
- Megan Romer, « Reggae Music 101», About Entertainment
<http://worldmusic.about.com/od/genres/p/Reggae.htm>, 17/2/2017
- Megan Romer, « Ska Music 101 », About Entertainment
<http://worldmusic.about.com/od/genres/p/Ska.htm>, 17/2/2017

Ελληνική Βιβλιογραφία:

- Ιωάννης Φιλίστωρ, «ιστορικά θέματα», ιστορικά θέματα
<http://www.istorikathemata.com/2015/07/300-19-21-1924.html>, ημερομηνία προσπέλασης 13/2/2017
- Μαγδαλινή Γκόκου, « Ρέγκε: η μουσική του Jah», στον ιστότοπο του
<http://frapress.gr/2016/05/reggae/>, ημερομηνία προσπέλασης 15/7/2016
- Νιόβη Παπαγεωργίου, «Ρασταφαριανισμός», Prezi
<https://prezi.com/7kw3jmh30p8/presentation/>, 17/2/2017